

GELOOFSOEVERDRACHT VROEGER EN NU; onder red. van L. Bakker- Tj. v.d. Berk - H. Goddijn- E. Speet. Ambo, Baarn, 1988. 344 blz., f 30,00.

Begin dit jaar vierde de Katholieke Theologische Universiteit in Amsterdam (KTUA) haar twintigjarig bestaan. Bij gelegenheid van dit vierde lustrum werd in februari jl. een druk bezocht - kongres georganiseerd rond het thema "Spreken over God in de jongerenkultuur"; een bundel met de kongresinleidingen werd in het vooruitzicht gesteld. Maar ook de docenten zelf van de KTUA tekenden voor een bundel met artikelen, waarin het "doorbreken van de uiteindelijk onware tegenstelling tussen trouw aan het verleden en ingaan op de eigentijdse vragen" beoogd wordt. Vandaar de titel, *Geloofsoverdracht vroeger en nu*.

De bundel bestaat uit drie delen, waarin ieder van de 18 auteurs met een eigen aksent en vanuit verschillende invalshoeken de thematiek benadert. Het *eerste* deel is - op één artikel na - merendeels historisch van aard, en handelt over de wijze waarop in het verleden geloofskennis werd overgedragen: via prediking, instructie en katechismus. De auteurs van dit deel nemen de lezer(es) mee naar geschriften van de kerkvaders Irenaeus van Lyon en Augustinus (resp. Parmentier en Schrama), Erasmus' *Philosophia Christi* (Honée) en de (minder bekende, maar wel interessante) "katechismussen" uit de Franse sociologische traditie, nl. die van Saint Simon, Auguste Comte en Emile Durkheim (Goddijn). Meer "bij-de-tijd" zijn de bijdragen over de relatie tussen De Nieuwe Katechismus (1966) en het Tweede Vaticaans Concilie (waarvoor Jacobs uitvoerig het archief van het HKI kon raadplegen) en over een instrument (peilschaal) waarmee de waardering van leerlingen voor godsdienstlessen kan worden gemeten (Donders/Corne-lissen; zie ook *Verbum 48(1981)2*, 101 vv.).

Het *tweede* deel belicht een heel ander facet van de thematiek: de vier auteurs ervan roepen met een aantal "beelden" op wat bij geloofsoverdracht niet direkt met woorden kan worden uitgedrukt; geloofstaal kan immers niet louter beschrijvend zijn, niet bij voorkeur begrippelijk: "Bij alle openbaring blijft God toch wezenlijk de Verborgene". Zo laat Hemelsoet "de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte" proeven van de messiaanse weg, vertelt Tillmans het prachtige verhaal van het doosje met de parel, zet de wijsgeer Vedder uiteen wat de betekenis is van het gebruik van metaforen, hetgeen homiletikus Besemer stimuleerde de contouren te schetsen van een "poëtische verkondiging".

Deel *drie* tenslotte besteedt aandacht aan de huidige situatie met haar problemen en mogelijkheden. Van den Berk - hier en daar in krasse taal- beschrijft het onomkeerbare kerkelijk ontbindingsproces; Huysmans, die achtergronden en lijnen van het Romeinse katechetische programma schetst en daar een aantal vragen aan over houdt; De Haan en Scholten, die beiden de paradoxale situatie van enerzijds verkerkelijking en anderzijds een toenemende laïcisering schilderen; een artikel van Hahn waarin hij de mogelijkheden, risico's en consequenties van het communiceren van geloofsovertuigingen via moderne communicatie- en massamedia aan de orde worden gesteld. Van Hooijdonk over mogelijkheden van geloofsoverdracht in oude stads- wijken en de vraag naar mogelijkheden van gemeenteopbouw om de geloofsoverdracht te bevorderen. Bakker tenslotte neemt de lezers weer mee terug naar het begin van de bundel met een bijdrage over de interpretatie van Jesaja 7,14.

Het zal duidelijk zijn, dat een bundel als deze voor "elck wat wils" te bieden heeft en dat een samenvatting van al het gebodene niet te doen is. Er is veel, veel bijeengebracht in dit lustrumboek. Hierin ligt de kracht, maar ook de zwakte. De wijze waarop in het voorwoord een poging is gedaan om een inhoudelijk verband aan te brengen tussen de verschillende bijdragen in de afzonderlijke delen, klinkt niet overal even overtuigend. Daarvoor is het aantal begripsomschrijvingen van wat geloofsoverdracht kan zijn, ook te groot. En zoals altijd in zo'n bundel blijft het ene artikel langer "hangen" dan het andere. Mij spraken de bijdragen van Jacobs, Tillmans en Van Hooijdonk het meest aan.

Tenslotte nog een kánttekening bij het achter in het boek opgenomen zakenregister. Het woord "geloofsoverdracht" komt daarin merkwaardigerwijze niet voor. Soms verwijzen trefwoorden naar gehele artikelen; andere trefwoorden verwijzen niet naar plaatsen die voor de hand liggend zouden zijn, en weer wel naar minder relevante passages. Van trefwoorden als "egotripperij, einde van", "centrum", "verwijzing" enz. ontging mij de praktische gebruikswaarde en inhoudelijke relevantie.

Jan Simons